05.08.1999 Tarihli 1999/44 Sayılı Başbakanlık Genelgesi

03/10/2023

Genelgeler, MEVZUAT, SENDİKAL MEVZUAT

Başbakanlık'tan

GENELGE

1999/44

İLGİ: 20.11.1997 gün ve B.02.0.PPG.0.12-383-26654(1997/70) sayılı genelge.

Demokratik ve sosyal hukuk devleti olmanın en önemli göstergelerinden birini örgütlenme özgürlüğü oluşturmaktadır. Temel insan haklarından biri olan örgütlenme özgürlüğünün, ayrımsız bir biçimde tanınması çalışanlarımızın vazgeçilmez hakkındır.

Esasen; Ülkemizin de taraf olduğu İnsan hakları Evrensel Bildirisi, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı gibi uluslar arası metinler ile Uluslar arası Çalışma Örgütü (ILO)'nun onayladığımız 87, 98 ve 151 sayılı Sözleşmelerinde memurlar dahil tüm çalışanların sendikal örgütler kurmaları, bu sendikalar ile üst kuruluşlarının amaçları doğrultusunda etkinliklerde bulunabilmeleri kabul edilmiştir.

Sendikal hakların kaynağını oluşturan uluslar arası belgeler onaylanarak kamu görevlerine örgütlenme hakkının tanınmasının yıllar öncesinden benimsenmiş olunmasına ve 1980'li yılların sonlarından itibaren çok sayıda kamu görevlileri sendikasının kurulup çeşitli etkinliklerde bulunmasıyla "fiili bir durum" oluşmuş bulunmasına rağmen, konunun yasal bir temele oturtulması olanaklı olmamıştır.

Anımsanacağı gibi, kamu görevlilerinin sendika kurma hakkı ilk defa 1961 Anayasasında düzenlenmiş ve işçi niteliği taşımayan kamu hizmeti görevlilerinin bu alandaki haklarının yasa ile düzenlenmesi öngörülmüştür. 1965 yılında 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu yürürlüğe konulmuş, 657 sayılı Devlet memurları Kanunu'nun 22'nci maddesi ile kamu çalışanlarına sendika kurma ve kurulmuş sendikalara üye olma hakkı verilmiştir.

Ancak, geline bu aşamaya rağmen, 1971 yılında çıkarılan 1588 sayılı Kanunla Anayasa'da yapılan değişiklik sonucunda; sadece işçi ve işverenlerin sendika ve sendika birlikleri kurma hakları kabul edilerek, memurların ve işçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin sendika kurabilmelerine ilişkin 624 sayılı Kanun ile 657 sayılı Kanunun 22'nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

1993 yılında Uluslar arası Çalışma Örgütü'nün 87 ve 151 sayılı Sözleşmelerinin onaylanmasından sonra Anayasanın 90. Maddesinin son fıkrası dikkate alınarak Sözleşmelerin iç hukuka yansıtılması çalışmaları başlatılmıştır.

Bu çerçevede; 23 Temmuz 1995 tarih ve 4121 sayılı Kanun ile Anayasanın 53'üncü maddesine bir fıkra eklenerek kamu görevlilerine sendika ve üst kuruluşlarını kurma ve toplu görüşme hakkı tanınmış, buna ilişkin usullerin çıkarılarak bir kanun ile düzenlenmesi öngörülmüştür.

Bu arada, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kaldırılan 22. Maddesi de 12/06/1997 tarihli ve 4275 sayılı Kanunla yeniden düzenlenmiş ve Devlet Memurlarının Anayasada ve özel kanunda belirtilen hükümler uyarınca sendikal ve üst kuruluşlar kurabilmeleri ve bunlara üye olabilmeleri hükme bağlanmıştır.

55'inci Hükümet dönemimde; onaylanan Uluslar arası Sözleşmeler ve Anayasanın 53. Maddesinde öngörülen hükümler çerçevesinde, kamu görevlileri sendikalarının oluşturduğu konfederasyonların görüşleri de alınmak suretiyle hazırlanan "Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Tasarısı" yasalaşamamıştır.

Öte yandan, ilgide kayıtlı Genelgenin uygulanmasında zaman zaman aksaklıklar olduğu, mevcut kamu görevlileri sendikaları ile kamu yetkilileri arasında çeşitli sorunlar yaşandığı gözlenmektedir.

Bu çerçevede, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gerekli düzenlemeler yapılıncaya kadar, tüm kamu yetkililerince;

– Kamu görevlilerinin sendika ve konfederasyonlar şeklinde örgütlenmelerine engel olunmaması,

– Sendikaların yasal çerçevesinde etkinliklerine genel kolluk yetkisinin kullanılarak müdahale edilmesi,

– Sendikal çalışmaları nedeniyle sendika yöneticilerine ve üyelerine karşı disiplin cezası uygulanmamasına,

– Sendikaların olağan ve olağanüstü genel kurullarının yapılmasına zorluk çıkarılmamasına,

– Sendikaların kendilerini ve çalışmalarını tanıtıcı yayınlar yapma, toplantılar düzenleme, sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklerde bulunmalarının kısıtlanıp yasaklanmamasına,

– Sendika üyesi kamu görevlilerinin yazılı başvuruları halinde üyelik aidatlarının aylıklarından kesilerek sendika Genel Merkezlerince belirlenecek sendika hesabına aktarılması,

– Sendikaların çalışmalarını yürütebilmesi için olanaklar ölçüsünde fiziki mekan ile sendikal çalışmalarla ilgili duyurularını asacağı ilan panosu sağlanması,

– Gerektiğinde sendika yöneticileri ile diyaloğa girilerek görüş ve önerilerinin alınması, işbirliği yollarının aranması,

gibi konularda, örgütlü toplum olmanın bilinci içinde her kademede görev yapan yetkililerin gerekli titizlik ve özeni göstererek, çalışma barışının sürekliliğinin sağlanmasına katkıda bulunmaları büyük önem taşımaktadır.

İlgi genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

(20.11.1997 Tarih ve 1997/70 Sayılı Başbakanlık Genelgesi 1999/44 sayılı genelge ile yürürlükten kaldırılmıştır.)